

Μια νέα συνθήκη έκτακτης ανάγκης διαμορφώνεται σε πλανητικό επίπεδο με πολεμικούς όρους. Και εδώ, στον ελλαδικό χώρο, μετά τις ιαχές του "σφραγίστε τον Έβρο", τα τύμπανα αυτή τη φορά ηχούν ενάντια στον "εισβολέα" κορωνοϊού. Με καθημερινά διαγγέλματα του πρωθυπουργού ενημερωνόμαστε ξανά και ξανά ότι είμαστε σε "πόλεμο", με ένα άγνωστο εχθρό! Η καθημερινή ζωή έχει αλλάξει μέσα σε λίγες μέρες. Κλείσιμο σχολείων, καταστημάτων, κλείσιμο στο σπίτι, κάρτες εισόδου σε σουπερμάρκετ, απαγόρευση συγκεντρώσεων και κυκλοφορίας στα πρότυπα άλλων ευρωπαϊκών χωρών (βλ. Ιταλία, γαλλία), ακόμη πιο αυξημένες περιπολίες της αστυνομίας στις γειτονιές. Δουλειά από το σπίτι για κάποιους/ες και εξαντλητικά δωδεκάωρα για κάποιες/ους άλλες, αναγκαστικές άδειες με αβέβαιες πληρωμές και απολύσεις. Κατακλυσμός από δημοσιεύματα και ρεπορτάζ, νούμερα και κατάλογοι που αλλάζουν συνεχώς, καλλιεργώντας ένα αίσθημα αβεβαιότητας και πανικού.

Το "σωτήριο υπερφάρμακο" για την καταπολέμηση του ιού βρέθηκε όχι από φαρμακοβιομηχανίες αλλά με την παραγωγή μιας κοινωνίας σε απόλυτο έλεγχο, καταστολή και αυτοπεριορισμό. Μαζί με τις απαγορεύσεις, τους νέους κώδικες σχετικά με το πώς πρέπει να κινείται κάποιος, να συμπεριφέρεται, να ζει και να αναπνέει, ένας γλωσσικός κώδικας ορίζει την πραγματικότητα με όρους από το πιο συντηρητικό οπλοστάσιο του κυρίαρχου ρεπερτορίου: κοινωνική ευθύνη, ασφάλεια, υγεία, προστασία. Το νέο διαταξικό, συλλογικό υποκείμενο συντάσσεται κάτω από τη σκέπη των κρατικών ρυθμίσεων ενός νέου "όλοι μαζί μπορούμε", μιας νέας εθνικής ενότητας και της "αυθεντίας" των βιοεπιστημόνων. Την ίδια ώρα, οι κατασταλτικές επιχειρήσεις συνεχίζονται στα σύνορα εναντίον κάποιων άλλων ζωών, των μεταναστ(ρι)ών, των κυνηγημένων από τον πόλεμο, τη φτώχεια, τους κυρίαρχους διαχωρισμούς (φύλου, φυλής, σεξουαλικότητας κ.α.). Η ευαισθησία για τη "ζωή", με τα δυο μέτρα και δυο σταθμά, αφήνει απέξω με περίσσιο κυνισμό χιλιάδες ανθρώπων πεταγμένων ως απόβλητα στα σύγχρονα στρατόπεδα συγκέντρωσης.

Πέρα από τα γνωστά, υπαγορευμένα ερωτήματα που τίθενται (μιας κυνικής στατιστικής του πόσοι θα ασθενήσουν, πόσοι θα ζήσουν κλπ) υπάρχουν ζητήματα που δεν πρόκειται ποτέ να ακούσουμε στα δελτία ειδήσεων και γενικά στα καθεστωτικά μέσα και σχετίζονται με τη δομή και λειτουργία του κράτους και το καπιταλιστικό μοντέλο οργάνωσης της ζωής συνολικότερα. Βασικό μέλημα του κρατικού μηχανισμού είναι να ασθενήσουν τώρα όσο το δυνατόν λιγότεροι/ες. Μια "μαζική" ασθένεια του πληθυσμού, που συνεπάγεται "μαζική" προσέλευση στα ρημαγμένα από τις νεοφιλελεύθερες πολιτικές συστήματα στοιχειώδους ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης θα αποκάλυπτε την έκταση της απαξίωσής τους, που διογκώθηκε τα προηγούμενα χρόνια σε περιβάλλον "κρίσης" με την από επιλογή κατάρρευση μικρών και μεγάλων υποδομών (πρωτοβάθμια περίθαλψη, ιατρικά κέντρα και νοσοκομεία) και την υποστελέχωση σε νοσηλευτές/τριες και γιατρούς. Θα έκανε απόλυτα εμφανές το ήδη λίγο πολύ γνωστό: την παντελή αδιαφορία για τον πολύ κόσμο των χαμηλών κοινωνικών στρωμάτων. Θα προκαλούσε μια απονομιμοποίηση του κυρίαρχου μοντέλου πολιτικής και κοινωνικής οργάνωσης και απώλεια της δυνατότητας απόσπασης συναίνεσης στις κρατικές πολιτικές και ρυθμίσεις, της διασφάλισης κοινωνικής ειρήνευσης. Θα έκανε πιο ορατή την απαξίωση και υποτίμηση συνολικά της ζωής μεγάλων κοινωνικών κομματών. Το φόβητρο "μην γίνουμε Ιταλία" ανασύρεται καθημερινά για να φωτίσει επιλεκτικά ένα κομμάτι της πραγματικότητας και να συσκοτίσει άλλα, για να παραγάγει "μεγάλες αλήθειες" για τη "φονικότητα και μεταδοτικότητα" του ιού και να ενοχοποιήσει γενικά και αφαιρετικά την ανθρώπινη συνάντηση και επαφή. Για να μείνει στο σκοτάδι η σκόπιμη υποβάθμιση των βασικών υποδομών περίθαλψης.

Να μείνει στο σκοτάδι το ότι γίνεται κοινωνικά αποδεκτή μια ευρεία ευγονική πρακτική στα νοσοκομεία, αυτή που λέει "προτεραιότητα στους νέους και όχι στους ηλικιωμένους και τους βαριά νοσούντες"... Στο σκοτάδι και η επιβεβλημένη οργάνωση της κοινωνικής ζωής σε μαζικά, αστικά μοντέλα (μεγάλες πόλεις, εξαναγκαστική διαβίωση σε αυτές, μαζικές υπηρεσίες). Αντ' αυτού, στοχοποίηση όσων κάνουν βόλτα στο πάρκο, σε άλση και βουνά και όσων κυκλοφορούν ελεύθερες/οι σε δρόμους και πλατείες. Όμορφες πρωτοκοσμικές κοινωνίες και μάλιστα μέσα στον πυρήνα των ισχυρών κρατών (η ιταλία ανήκει στους G8)...

Δεν μπορούμε λοιπόν να σταθούμε σε κανένα ποσοστό "Θνησιμότητας" άρα και επικινδυνότητας χωρίς να λάβουμε υπόψη την υπάρχουσα πραγματικότητα. Αυτό που ισχύει είναι ότι για τους κυρίαρχους είμαστε αναλώσιμα και πως αν αρρωστήσουμε το επόμενο διάστημα (από κορωνοϊό ή από ο.τιδήποτε άλλο) ακόμα και το πέταγμά μας στις υποδομές υγείας κρίνεται αμφίβολο.

Σε κάθε περίπτωση, είναι σοβαρή παράλειψη όταν μιλάμε για ασθένειες να περιοριζόμαστε μόνο στα συμπτώματα και στους τρόπους αντιμετώπισής τους. Γιατί έτσι επαναλαμβάνονται αυτούσια σε ένα άλλο επίπεδο οι ίδιες τεχνικές άσκησης της σύγχρονης ιατρικής που "καταπολεμούν" τα συμπτώματα και όχι τις αιτίες. Ο κορωνοϊός λέγεται ότι μεταφέρθηκε σε ανθρώπους, όπως και άλλοι (π.χ. SARS, γρίπη των πτηνών), σε ένα μεγαθήριο-πόλη, κατασκευαστικό κέντρο της καπιταλιστικής κίνας. Η εντατική εκβιομηχάνιση πολλών περιοχών της και η μετακίνηση εκατομμυρίων αγροτών από τις επαρχίες προς τα μεγάλα αστικά κέντρα έχουν αλλάξει τη γεωγραφία της, κάτι που συμβαίνει και σε πολλές άλλες περιοχές του κόσμου. Δεν θα έπρεπε να είναι εκτός συζήτησης μια σύνδεση της στίβαξης τόσων ανθρώπων, της συνύπαρξης τους σε χώρους-κλουβιά σε βιομηχανικές μονάδες παραγωγής και εκμετάλλευσης ζώων με την αλλαγή της οικολογίας μολυσματικών παραγόντων. Λόγω της συνύπαρξης αυτής διευρύνεται ο κατάλογος των ξενιστών τους -όπως συνέβη και παλαιότερα με τον ιό της ευλογιάς, την ισπανική γρίπη ή πιο πρόσφατα τον ιό των πτηνών. Σε κάθε περίπτωση, δεν μπορούμε να μιλάμε γενικά και αόριστα για "ασθένειες" σαν να πρόκειται για τυχαία γεγονότα, για κάτι που βρίσκεται εκτός της σφαίρας του σύγχρονου τρόπου ζωής. Οι ιοί και γενικά οι μολυσματικοί παράγοντες δεν αποτελούν κάτι με το οποίο δεν αλληλεπιδρούμε, κάτι εκτός της ανθρώπινης ιστορίας που υπάρχει από μόνο του, δεν βρίσκονται σε ένα δικό τους αυτόματο πρόγραμμα για το πότε θα "μας επιτεθούν". Οι ίδιες οι ασθένειες είναι μέρος της ανθρώπινης ιστορίας και σχετίζονται με τις βαθιά διαιρεμένες ταξικές κοινωνίες. Είναι προϊόντα του καπιταλιστικού μοντέλου παραγωγής, του ξεζουμίσματός μας στις κάθε λογής εργασιακές γαλέρες, των προτύπων, των σχέσεων και των συμπεριφορών που αυτό επιβάλλει.

Αν λοιπόν θεωρήσουμε την κάθε "ασθένεια" ως κοινωνικό και πολιτικό αποτύπωμα πάνω στους πληθυσμούς, που διατηρεί αυτούσια τα ταξικά της πρόσημα και σχετίζεται με τους έμφυλους διαχωρισμούς, τους διαχωρισμούς με βάση τη σωματική κατάσταση, την ηλικία και όλες τις κυρίαρχες διαιρέσεις τότε ούτε η αντιμετώπισή της θα μπορούσε να εξαιρεθεί από το ίδιο κάδρο. Καλούμαστε να υπαχθούμε στους περιορισμούς και τις απαγορεύσεις ενός συγκεντρωτικού κρατικού μηχανισμού που αναλαμβάνει όλη τη "μέριμνα" για τη ζωή των πολιτών του. Το ίδιο που οργανώνει καθημερινά με τις πολιτικές και τους θεσμούς του την υποτίμηση μεγάλων κοινωνικών κομματών, με όρους καταπίεσης και εκμετάλλευσης. Και πιο πέρα, καλούμαστε να υπακούσουμε στις "αλήθειες" των βιοεπιστημόνων, οι οποίοι επιτελούν ακριβώς αυτόν τον βαθύ διαχωρισμό των μολυσματικών παραγόντων από τις αιτίες που τους δημιουργούν, προσδίδοντάς τους απλά και μόνο βιολογικά χαρακτηριστικά: ο εχθρός είναι ένας μικροοργανισμός και όχι μια ολόκληρη κοινωνική οργάνωση που τον καθιστά φονικό.

Μέσα στη βαθιά κρίση κοινωνικής νομιμοποίησής του των τελευταίων χρόνων, το κράτος "αναγεννάται" ως ο κοινωνικός προστάτης. Δεν είδαμε όμως ποτέ και ούτε θα δούμε να εφαρμόζονται αντίστοιχα κατασταλτικά μέτρα πρόληψης για ένα πλήθος άλλων ασθενειών, όπως των διαφόρων μορφών καρκίνου ή των καρδιακών νοσημάτων, με κλείσιμο των βιομηχανιών που ρυπαίνουν ανεπανόρθωτα γη, νερό και αέρα, των μονάδων παραγωγής κρέατος, των αλυσίδων junk food, των πυρηνικών εγκαταστάσεων. Και αυτό καθόλου τυχαία. Χρειάζεται να διακρίνουμε τον κατασταλτικό χαρακτήρα όσων μας προστάζουν: να μείνουμε σπίτι, να μην συνευρισκόμαστε, να βρισκόμαστε μόνο με στενά συγγενικά πρόσωπα, να μην κάνουμε συγκεντρώσεις. Πρόκειται αφενός για μια απόπειρα "μυστικοποίησής" των αιτιών της εμφάνισης των ασθενειών και αποκλειστικής εξατομίκευσης της ευθύνης διάδοσής τους. Αφετέρου πρόκειται για μια επιθεση άνευ προηγουμένου στις σχέσεις, στις δυνατότητες από κοινού αντιμετώπισης με όρους συλλογικούς των υποθέσεων που αντιμετωπίζουμε, στην αλληλεγγύη. Τι ακριβώς όμως πρόκειται να λυθεί με την πειθάρχησή μας σε αυτά; Τι ακριβώς λύνεται όταν κάποιος/α είναι μόνος/η του/της; Με το να συναίνομε στις πρακτικές της εξουσίας αυτό που τελικά συμβαίνει είναι ένας εθελούσιος αυτοακρωτηριασμός των μορφών κοινωνικότητάς μας με όρους συλλογικούς, της δυνατότητας να σταθούμε η μία πλάι στον άλλο. Τα συγκεκριμένα μέτρα δεν είναι παρά επιχειρήσεις αποδυνάμωσης και απάλειψης από τον κοινωνικό χάρτη των μορφών αυτορρύθμισης των ανθρώπινων σχέσεων, της ίδιας της αλληλεγγύης, του αδειάσματος των περιεχομένων της μέσα από κυριαρχικές προσταγές για εξατομίκευση, απομόνωση, εσωστρέφεια.

Φροντίδα όμως δεν σημαίνει έλεγχος, ούτε απομόνωση -όπως και δεν σημαίνει βέβαια αδιαφορία μπροστά σε αυτό που συμβαίνει ή μη συνείδηση του ότι στον αγγελικό καπιταλιστικό κόσμο οι "από τα κάτω" είναι τα διαρκή αναλώσιμα (κάτι που σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να αποδεχόμαστε μοιρολατρικά). Φροντίδα και αλληλοβοήθεια σημαίνει ο ένας δίπλα στην άλλη.

Σημεία ολοκληρωτισμού

Η συνθήκη διαρκούς έκτακτης ανάγκης και η διαμόρφωση ενός περιβάλλοντος διακινδύνευσης αποτελεί για τα σύγχρονα κράτη σταθερή μορφή διακυβέρνησης τις τελευταίες δεκαετίες. Στην παρούσα συνθήκη αυτές οι συνθήκες ισχυροποιούνται. Ο κοινωνικός έλεγχος ακονίζει τα παλιά του εργαλεία, εισάγοντας ένα μεγάλο πλήθος απαγορευτικών. Η αστυνομία και ο στρατός γίνονται παραδόξως οι ρυθμιστές της "θεραπείας" του ιού. Λέξεις πολέμου φορτίζουν τις κατασταλτικές-ολοκληρωτικές πρακτικές: εισβολή, επίθεση, συναγερμός, υγειονομική βόμβα, εφιάλτης, τρόμος, θέτοντας ολόκληρους πληθυσμούς σε μόνιμη επιφυλακή. Η χρήση του όρου "κρίση" επιδιώκει να επιβάλει μια κατάσταση κινδύνου, προκειμένου να ενσωματώσουμε πρώτο πληθυντικό στη βάση μιας γενικής συστράτευσης για το ξεπέρασμά της. Ένα νέο κανονιστικό πλαίσιο, μια νέα ηθική διαμορφώνει το υποκείμενο της νέας κρίσης, τον άνθρωπο σε διαρκή συναγερμό, τον επικείμενο "ασθενή", τον "κοινωνικά υπεύθυνο". Μια νέα μορφή κοινωνικοποίησης διαμορφώνεται στη βάση του "νόμου και της τάξης, των απαγορεύσεων και των καθηκόντων", και πιο πέρα των κυρίαρχων διπόλων "ασθένεια-υγεία", "ευπαθής-μη ευπαθής", "νέος-ηλικιωμένος"... Η πρακτική της καραντίνας συμπωκώνει την απομόνωση και ενοχοποίηση του σώματος, της πρόσληψής του ως δημόσιο κίνδυνο. Το ίδιο το σώμα μετατρέπεται σε σύστημα ελέγχου ενός ιδεατού απολυμασμένου κόσμου και η ζωή μετριέται με όρους κλινικούς.

Γελιόμαστε αν θεωρούμε ότι όλο αυτό δεν θα αφήσει κάτι, ακόμη και όταν αρθούν τα απαγορευτικά. Η κοινωνική ζωή έχει ήδη σημαδευτεί ανεπανόρθωτα από τον οδοστρωτήρα του υγιεινισμού, της άκριτης πίστης στον βιοεπιστημονικό κόσμο, της εξατομικευμένης αντιμετώπισης του προβλήματος, την επιστροφή στην ασφυξία των συγγενικών-οικογενειακών σχέσεων, τη μοναξιά, την ακόμα μεγαλύτερη "διασπορά" ευέλικτων μορφών εργασίας, το πέταγμα στο περιθώριο μεγάλων κοινωνικών κομματιών -είτε αυτοί είναι ηλικιωμένοι είτε όσοι/ες χαρακτηρίζονται ως μη παραγωγικοί/ές.

Σε αυτό το δυστοπικό περιβάλλον και ειδικά σε αυτό που θα μείνει μετά τον πανικό του κορωνοϊού, δεν έχουμε παρά να ενεργοποιήσουμε στο μέγιστο το πρόταγμα της αλληλοβοήθειας και του συλλογικού, να θέσουμε σε κίνηση τη συλλογική μας ευφυΐα, να επανεκκινήσουμε σε όλα τα επίπεδα τις κοινωνικές αντιστάσεις. Μακριά από τα σκοτάδια της αναπαραγωγής του κρατικού λόγου περί "καθήκοντος", "ευθύνης προστασίας", "κοινωνικής ενσυναίσθησης", μακριά από το αναμάσημα των κυρίαρχων διαχωρισμών με βάση την ηλικία, τη σωματική κατάσταση κ.α. Ας μην ξεχνάμε πως την ίδια στιγμή που η απομόνωση γίνεται "κοινωνικό καθήκον", δεκάδες χιλιάδες στριμώχνονται σε φυλακές, στρατόπεδα συγκέντρωσης, ψυχιατρεία. Είναι και οι μόνοι που αντιστέκονται σε αυτό που τους έχει διπλά επιβληθεί -δηλαδή στέρηση της ελευθερίας τους και μεγαλύτερη έκθεση σε κίνδυνο χωρίς την ελάχιστη δυνατότητα περίθαλψης. Δεν είναι μόνο οι εξεγέρσεις σε φυλακές σε όλο τον κόσμο. Είναι και εδώ, οι εξεγέρσεις και οι απεργίες πείνας των μεταναστ(ρι)ών στα κολαστήρια της Μόριας, της Πέτρου Ράλλη και της Κορίνθου.

Να χτίσουμε σχέσεις πληθυντικές, να διασπείρουμε το συλλογικό ενάντια στον φόβο και την εξατομίκευση. Να ρηγματώσουμε με τις αρνήσεις μας τον κόσμο των απαγορεύσεων και να μπλοκάρουμε την κυρίαρχη ροή των πολεμικών παραγγελμάτων. Ως αμετανόητες/οι του ανεξέλεγκτου, του αδιαμεσολάβητου, της αυτοοργάνωσης, της αλληλοβοήθειας και της αλληλεγγύης.

ΑΥΤΟΟΡΓΑΝΩΣΗ-ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ-ΑΛΛΗΛΟΒΟΗΘΕΙΑ

ΖΩΗ ΚΑΙ ΟΧΙ ΕΠΙΒΙΩΣΗ

Η ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ ΔΕΝ ΜΠΑΙΝΕΙ ΣΕ ΚΑΡΑΝΤΙΝΑ

